

Szczególne uprawnienia i szczególne obowiązki banków

doc. dr Marek Grzybowski
Katedra Prawa Finansowego
marzec 2020

Katalog przywilejów banków (I)

Do dnia 31 grudnia 1997 roku

- Przywileje materialnoprawne:
 - Prawo do uzyskania hipoteki przymusowej na podstawie bankowego tytułu wykonawczego
 - Prawo do uzyskania zabezpieczenia hipotecznego w sposób uproszczony (hipoteka bankowa)
 - Uprawnienie do skorzystania z potrącenia bankowego

Katalog przywilejów banków (II)

- Przywileje procesowe
 - Prawo wyboru między drogą egzekucji sądowej a drogą egzekucji na podstawie przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji
 - Prawo zaspokojenia się z przedmiotu zastawu poza sądowym postępowaniem egzekucyjnym
- Inne przywileje
 - Zwolnienie od opłat sądowych oraz ulgi w przypadku zabezpieczenia niektórych należności

Katalog przywilejów banków (III)

Od dnia 1 stycznia 1998 roku ograniczenia i modyfikacje

- tzw. przywileje egzekucyjne:
 - bankowy tytuł egzekucyjny – wyroki TK
 - moc urzędowa dokumentów bankowych – wyrok TK
 - hipoteka bankowa
- tzw. przywileje ułatwiające działalność bankową:
 - prawo do skorzystania z potrącenia bankowego
 - pobieranie opłat i prowizji
 - uprawnienie do żądania określonego sposobu zabezpieczenia wierzytelności wynikających z czynności bankowych

Szczególne uprawnienia banków

- Katalog obecny:
 - moc urzędowa dokumentów bankowych
 - hipoteka bankowa
 - potrącenie bankowe
 - sekurytyzacja bankowa
 - prowizje i opłaty
 - przetwarzanie danych osobowych osób fizycznych dla celów działalności bankowej

Szczególne obowiązki banków

- zachowanie tajemnicy bankowej
- obowiązki informacyjne (art. 111, 111a, 111b i 111c)

Tytuły egzekucyjne

- Podstawą egzekucji jest tytuł wykonawczy, jeżeli ustawa nie stanowi inaczej
- Tytułem wykonawczym jest tytuł egzekucyjny zaopatrzony w klauzulę wykonalności (art. 776 kodeks postępowania cywilnego)
 - inne orzeczenia, ugody i akty, które z mocy ustawy podlegają wykonaniu w drodze egzekucji sądowej (art. 776 § 1 pkt 3)

Bankowy tytuł wykonawczy (I)

- Bankowy tytuł egzekucyjny istniał od 1998 roku
- Poprzednio od 1958 roku stosowano **bankowy tytuł wykonawczy**
 - Przywilej ten uzyskał jednak tylko Narodowy Bank Polski – ustawa o NBP z dnia 2 grudnia 1958 r.
 - tytuły wykonawcze nie musiały uzyskiwać klauzuli wykonalności nadawanej przez sąd
 - ograniczenie w stosowaniu takich tytułów wykonawczych - z uprawnienia tego bank nie mógł korzystać dla dochodzenia roszczeń przeciwko jednostkom, których spory z bankiem powinny być rozstrzygane przez państwowy arbitraż gospodarczy (tzw. jednostki gospodarki uspołecznionej).
- Ustawa z dnia 13 kwietnia 1960 roku o prawie bankowym rozciągnęła przywilej wydawania własnych tytułów wykonawczych na inne banki państwowe
- Przywilej ten powtarzały: ustawa prawo bankowe z 1975 roku i ustawa prawo bankowe z 1982 roku

Bankowy tytuł wykonawczy (II)

- Ustawa – Prawo bankowe z 31 stycznia 1989 roku rozszerzyła możliwość wydawania przez banki własnych tytułów wykonawczych
 - banki mogły korzystać z tego przywileju nie tylko wobec osób fizycznych będących dłużnikami banku oraz tzw. jednostek gospodarki nieuspołecznionej, ale również przeciwko dominującym w tamtym czasie przedsiębiorstwom państwowym, organizacjom spółdzielczym oraz innym podmiotom zaliczanym wcześniej do jednostek gospodarki uspołecznionej.
- W wyroku z dnia 25 marca 1992 r. (III CZP 20/92) Sąd Najwyższy uznał, iż wyciągi z ksiąg bankowych oraz inne dokumenty związane z dokonywaniem czynności bankowych, stwierdzające istnienie zobowiązania na rzecz banku i zaopatrzone w oświadczenie, że oparte na nich roszczenia są wymagalne, mają moc tytułów wykonawczych także wtedy, gdy dotyczą wierzytelności nabytych przez bank w drodze cesji.
 - bank nabywał w drodze przelewu powierniczego nie bankową wierzytelność w celu wyegzekwowania jej przy użyciu bankowego tytułu wykonawczego

Bankowy tytuł wykonawczy (III)

- Tryb dochodzenia roszczeń bankowych kilka razy stał się przedmiotem orzeczeń Trybunału Konstytucyjnego, przy czym najważniejsze są dwa orzeczenia z 16 maja 1995 (dot. bankowego tytułu wykonawczego) i z 26 stycznia 2005 roku (dotyczące bankowego tytułu egzekucyjnego).
- W orzeczeniu z 16 maja 1995 roku Trybunał Konstytucyjny uznał za niezgodny z zasadą demokratycznego państwa prawnego przywilej pozwalający bankom na wystawianie tytułów wykonawczych bez potrzeby uzyskiwania sądowych klauzul wykonalności, ale tylko w odniesieniu do roszczeń wynikających z wierzytelności nabytych od wierzyciela niebędącego bankiem.
 - TK nie zakwestionował natomiast zgodności z konstytucją samej instytucji bankowego tytułu wykonawczego.

Bankowy tytuł wykonawczy (IV)

Wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 16 maja 1995 r.,
sygn. K. 12/93

- tylko art. 53 ust. 2 prawa bankowego „w zakresie, w jakim nadaje moc tytułów wykonawczych bez potrzeby uzyskiwania sądowych klauzul wykonalności dokumentom w tym przepisie wymienionym, w odniesieniu do roszczeń banku wynikających z wierzytelności nabytych przezeń na podstawie czynności prawnych z dotychczasowym wierzycielem nie będącym bankiem z pominięciem zgody dłużnika na egzekwowanie należności w trybie przewidzianym w powyższym przepisie – naruszając zasadę zaufania obywateli do państwa i stanowionego przez nie prawa przez nadmierną ingerencję w zasadę stabilności stosunków umownych – jest niezgodny z zasadą demokratycznego państwa prawnego

Bankowy tytuł wykonawczy (V)

- Trybunał uzasadniając swoje stanowisko stwierdził, że przywileje bankowe są usprawiedliwione ze względu na szczególne znaczenie społeczne i gospodarcze banków jako podmiotów zaufania publicznego
- Trybunał wskazał także na fakt, iż banki występując w obronie swoich interesów jako samodzielne osoby prawne, działają na korzyść swoich klientów, którzy powierzyli im swoje pieniądze
- Stanowisko wyrażone w tym wyroku przez Trybunał Konstytucyjny było w większości zbieżne z poglądami doktryny

Bankowy tytuł egzekucyjny (I)

- Na mocy ustawy z dnia 6 grudnia 1996 r. o zastawie rejestrowym i rejestrze zastawów bankowy tytuł wykonawczy został zastąpiony bankowym tytułem egzekucyjnym
- W skali europejskiej rozwiązanie raczej rzadkie
 - Podobne przepisy funkcjonowały w Rumunii
 - Zbliżone rozwiązania (z wieloma różnicami) w Danii, Szwecji i w Niemczech
- Wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 26 stycznia 2005 r., P 10/04
 - art. 96 ust. 1 w związku z art. 97 ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. w zakresie prawa banku do wystawiania tytułów egzekucyjnych dotyczących roszczeń wynikających z czynności bankowych dokonywanych przez banki z konsumentami jest zgodny z art. 45 ust. 1 w związku z art. 2 i art. 76 Konstytucji

Bankowy tytuł egzekucyjny (II)

- zaakcentowany został obowiązek informacyjny banku wobec dłużnika składającego oświadczenie o poddaniu się egzekucji
- „Na instytucjach finansowych, wykorzystujących swoisty przywilej w postaci bankowego tytułu egzekucyjnego, ciąży wobec klienta (konsumenta) szeroko rozumiany obowiązek informacyjny”.
- „Jedynie odpowiedni, rzetelny sposób realizacji tego obowiązku, zakres i jakość udzielanych przy zawieraniu umowy informacji może być traktowany jako swoiste skompensowanie uprzywilejowanej pozycji instytucji finansowej (...) i stwarzać zarazem klientowi banku minimalne warunki ochronne”.

Bankowy tytuł egzekucyjny (III)

- Bankowy tytuł egzekucyjny mógł być wystawiony na podstawie ksiąg banków lub innych dokumentów związanych z dokonywaniem czynności bankowych (zarówno sensu stricto, jak i sensu largo)
- Procedura egzekwowania należności przez bank:
 - wystawienie bankowego tytułu egzekucyjnego na podstawie ksiąg banku
 - złożenie bankowego tytułu egzekucyjnego do sądu, która nadawano mu klauzulę wykonalności
 - po nadaniu tytułu wykonalności bankowy tytuł egzekucyjny stawał się tytułem wykonawczym (podstawa wszczęcia egzekucji przez komornika)

Treść przywileju

- pominięcie etapu postępowania rozpoznawczego
- uniknięcie długich i trudnych procedur dowodowych
- skrócenie postępowania dochodzenia należności

Treść bankowego tytułu egzekucyjnego

- 1) oznaczenie banku, który go wystawił i na rzecz którego egzekucja ma być prowadzona,
- 2) oznaczenie dłużnika zobowiązanego do zapłaty,
- 3) wysokość zobowiązań dłużnika wraz z odsetkami i terminami ich płatności,
- 4) data wystawienia bankowego tytułu egzekucyjnego,
- 5) oznaczenie czynności bankowej, z której wynikają dochodzone roszczenia,
- 6) wzmianka o wymagalności dochodzonego roszczenia,
- 7) pieczęć banku wystawiającego bankowy tytuł,
- 8) podpisy osób uprawnionych do reprezentowania banku.

Przeciwko komu mógł być wystawiony BTE

- Bankowy tytuł egzekucyjny mógł być wystawiony przeciwko:
 - osobie, która bezpośrednio z bankiem dokonała czynności bankowej
 - osobie, która jest dłużnikiem banku z tytułu zabezpieczenia wierzytelności banku wynikającej z czynności bankowej
 - osobie trzeciej, która przejęła dług banku wynikający z czynności bankowej
- Oświadczenie o poddaniu się egzekucji, powinno określać:
 - kwotę zadłużenia, do której bank może wystawić bankowy tytuł egzekucyjny, oraz
 - termin, do którego bank może wystąpić o nadanie temu tytułowi klauzuli wykonalności

Bankowy tytuł egzekucyjny

- Dłużnik mógł się również poddać egzekucji wydania rzeczy, w przypadku gdy ustanowiono zastaw rejestrowy lub dokonano przeniesienia własności w celu zabezpieczenia roszczenia
- Jeżeli po dokonaniu czynności bankowej na podstawie której wystawiono BTE obowiązek spełnienia świadczenia przeszedł na inne osoby w wyniku spadkobrania lub przekształcenia osoby prawnej albo gdy zachodzi potrzeba egzekucji z majątku wspólnego małżonków, podstawą egzekucji może być tytuł wykonawczy oparty na bankowym tytule egzekucyjnym zaopatrzonym w sądową klauzulę wykonalności nadaną przez sąd przeciwko tym osobom

Stosowanie bankowego tytułu egzekucyjnego

- Powinno ograniczać się do najbardziej doniosłych czynności bankowych, a konsument powinien mieć rzetelną informację o skutkach złożenia oświadczenia o poddaniu się egzekucji
- Praktyka bywała odmienna
 - Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów nakładał na banki kary za stosowanie nieprecyzyjnych sformułowań pozwalających na wystawianie BTE na wszelkiego rodzaju koszty związane z odzyskiwaniem długu

Wyrok Trybunału Konstytucyjnego z 2015 roku (I)

- wyrok z 14 kwietnia 2015 (sygn. akt P 45/12)
- art. 96 ust. 1 i art. 97 ust. 1 Prawa bankowego są niezgodne z konstytucyjną zasadą równego traktowania (art. 32 ust. 1 Konstytucji RP)

Wyrok Trybunału Konstytucyjnego z 2015 roku (II)

- korzystając z kompetencji przewidzianej w art. 190 ust. 3 Konstytucji RP, odroczył jednak utratę mocy obowiązującej art. 96 ust. 1 i art. 97 ust. 1 do sierpnia 2016 r.
- prospektywny charakter orzeczenia

Skutki niestosowania instytucji BTE

- niekorzystne dla banków
 - ze względu na politykę sprzedażową
 - wydłużenie czasu i wzrost kosztu udzielenia kredytu,
 - wydłużenie procedur windykacyjnych
- niekorzystne (być może) dla kredytobiorców
 - wyższe koszty wynikające z opłat notarialnych
 - w przypadku wszczęcia przez banki postępowań sądowych również wyższe koszty sądowe

BTE reaktywacja ?

- Komisja Europejska pracuje nad nowym instrumentem prawnym – Accelerated Loan Security
 - cel – lepsze zabezpieczenie kredytów i ułatwienie bankom dochodzenia roszczeń w przypadku opóźnienia spłaty
- wzorem polski BTE
- stosowanie ograniczone podmiotowo wyłącznie do przedsiębiorców
- rozporządzenie lub dyrektywa

Dokument urzędowy

- definicja legalna – art. 244 kpc
 - dokumenty urzędowe to dokumenty sporządzone w przepisanej formie przez powołane do tego organy władzy publicznej i inne organy państwowe w zakresie ich działania, które to dokumenty stanowią dowód tego, co w nich zostało urzędowo zaświadczone

Moc urzędowa dokumentów bankowych (I)

Następujące dokumenty mają moc prawną dokumentów urzędowych:

- 1) księgi rachunkowe banków,
- 2) sporządzone na podstawie ksiąg rachunkowych wyciągi, oraz
- 3) inne oświadczenia,
- 4) pokwitowania odbioru należności,

mają moc prawną dokumentów urzędowych w odniesieniu do praw i obowiązków wynikających z czynności bankowych oraz ustanowionych na rzecz banku zabezpieczeń

Koniecznym warunkiem:

- podpisanie przez osoby upoważnione do składania oświadczeń woli w imieniu banku oraz
- opatrzenie pieczęcią banku

Moc urzędowa dokumentów bankowych (II)

dokumenty te mogą stanowić podstawę do dokonania wpisów w księgach wieczystych:

- zawierające zobowiązania
- zawierające zwolnienie z zobowiązań,
- zawierające zrzeczenie się praw lub pokwitowanie odbioru należności
- stwierdzające udzielenie kredytu, pożyczki pieniężnej, ich wysokość, zasady oprocentowania, warunki spłaty,
- stwierdzające przeniesienie wierzytelności zabezpieczonej hipoteką lub zastawem rejestrowym

Wyrok Trybunału Konstytucyjnego (I)

- z dnia 15 marca 2011 roku – P 7/09
 - Art. 95 ust. 1 w części, w jakiej nadaje moc prawną dokumentu urzędowego księgom rachunkowym i wyciągom z ksiąg rachunkowych banku w odniesieniu do praw i obowiązków wynikających z czynności bankowych w postępowaniu cywilnym prowadzonym wobec konsumenta, jest niezgodny z art. 2, art. 32 ust. 1 zdanie pierwsze i art. 76 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej oraz nie jest niezgodny z art. 20 Konstytucji

Wyrok Trybunału Konstytucyjnego (II)

- Pytanie prawne zostało sformułowane w związku z rozpatrywaniem sprawy przeciwko konsumentowi
 - za konsumenta uważa się osobę fizyczną, która dokonuje czynności prawnej niezwiązanej bezpośrednio z prowadzoną działalnością gospodarczą lub zawodową (art. 22 kc)
- Nadanie dokumentom bankowym mocy prawnej dokumentów urzędowych ma zastosowanie powszechne
 - różnice pomiędzy pozycją prawną konsumentów i przedsiębiorców uzasadniają wprowadzanie odmiennych regulacji prawnych

Wyrok Trybunału Konstytucyjnego (III)

- Sąd pytający przedstawił cztery wzorce ocen wskazując, że nadanie wyciągom z ksiąg rachunkowych banku mocy prawnej dokumentu urzędowego w postępowaniu cywilnym jest niezgodne z:
 - Zasadą sprawiedliwości społecznej, która ma urzeczywistniać demokratyczne państwo prawa (art. 2 Konstytucji),
 - Zasadą społecznej gospodarki rynkowej (art. 20 Konstytucji),
 - Zasadą równości (art. 32 Konstytucji),
 - Zasadą ochrony praw konsumenta (art. 76 Konstytucji)

Wyrok Trybunału Konstytucyjnego (IV)

- Nadanie szczególnej mocy dowodowej wyciągom z ksiąg bankowych następuje ex lege (niezależnie od woli i wiedzy klientów)
- Co do zasady to powód musi udowodnić istnienie dochodzonej wierzytelności (art. 6 k.c.)
- Domniemanie prawne związane z dokumentem urzędowym wyjątkiem od tej zasady

Wyrok Trybunału Konstytucyjnego (V)

- Dowód przeciwności – klient musi obalić domniemanie prawdziwości wyciągu z ksiąg rachunkowych banku
- Bank jest zwolniony z obowiązku udowodnienia na zasadach ogólnych
- Przywilej dotyczy relacji pomiędzy bankiem (podmiotem profesjonalnym) oraz klientem (konsumentem lub przedsiębiorcą)

Hipoteka bankowa

- Istotą możliwość ustanowienia hipoteki na rzecz banku na podstawie urzędowych dokumentów bankowych
 - bez zachowania zastrzeżonej dla takich czynności formy aktu notarialnego, gdyż do ustanowienia hipoteki jest wymagane złożenie przez właściciela nieruchomości oświadczenia o ustanowieniu hipoteki na rzecz banku z zachowaniem formy pisemnej pod rygorem nieważności

Potrącenie bankowe (I)

- Stanowi *lex specialis* w stosunku do przepisów Kodeksu cywilnego
- Bank może potrącić ze swego długu wierzytelność, której termin wymagalności jeszcze nie nadszedł, jeżeli podmiot będący dłużnikiem został postawiony w stan likwidacji, oraz we wszystkich tych przypadkach, gdy służy bankowi prawo ściągnięcia swych wierzytelności przed nadejściem terminu płatności (art. 93 ust. 2 Prawa bankowego)
 - Potrącenie nie może być dokonane w zakresie, w jakim wierzytelność z rachunku bankowego została zajęta jako przedmiot egzekucji należności z tytułu zobowiązań podatkowych
- Potrącenie kodeksowe (art. 498-505 kc) – obie wierzytelności przedstawiane do potrącenia muszą być wymagalne
- Potrącenie umowne - klauzula potrącenia w umowie
 - w umowie można również wyłączyć możliwość potrącenia (w przypadku konsumenta klauzula taka może być uznana za niedozwoloną klauzulę umowną)

Potrącenie bankowe (II)

- Przesłanki ogólne:
 - wzajemność wierzytelności
 - jednorodzaowość świadczeń
 - zaskarżalność wierzytelności banku i możliwość spełnienia długu
- Przesłanki szczególne:
 - możliwość potrącenia wierzytelności niewymagalnej
 - jeżeli podmiot będący dłużnikiem został postawiony w stan likwidacji
 - gdy służy bankowi prawo ściągnięcia swych wierzytelności przed nadejściem terminu płatności
 - nie może być dokonane w zakresie, w jakim wierzytelność z rachunku bankowego została zajęta jako przedmiot egzekucji należności z tytułu zobowiązań podatkowych

Pobieranie opłat i prowizji

- Bank może pobierać przewidziane w umowie:
 - prowizje i opłaty z tytułu wykonywanych czynności bankowych oraz
 - opłaty za wykonywanie innych czynności, w tym także opłaty za przygotowanie, sporządzenie i przekazanie informacji stanowiących tajemnicę bankową uprawnionym przez ustawę osobom, organom i instytucjom
 - z wyłączeniem przypadków, gdy udzielenie informacji następuje na żądanie organów wskazanych w art. 110 Prawa bankowego
- sposób określania wysokości prowizji i opłat regulowany jest tylko w odniesieniu do umów rachunku bankowego i umów kredytu

Sekurytyzacja bankowa (I)

- Metoda pozyskiwania przez bank kapitału poprzez zbycie niewymagalnych wierzytelności w zamian za środki pieniężne
- Bank może:
 - zawrzeć z towarzystwem funduszy inwestycyjnych tworzącym fundusz sekurytyzacyjny albo z funduszem sekurytyzacyjnym:
 - umowę przelewu wierzytelności;
 - umowę o subpartycypację

Sekurytyzacja bankowa (II)

- przenieść w drodze umowy wierzytelności na, spółkę kapitałową (podmiot emisyjny) w celu emisji przez ten podmiot papierów wartościowych, których zabezpieczenie stanowią sekurytyzowane wierzytelności.
 - Spółka kapitałowa (podmiot emisyjny), nie może być powiązany kapitałowo lub organizacyjnie z bankiem przenoszącym wierzytelności, a przedmiotem jego działalności może być wyłącznie nabywanie wierzytelności i emisja papierów wartościowych, a także wykonywanie czynności z tym związanych.

Przetwarzanie informacji

Przetwarzanie dla celów prowadzonej działalności bankowej informacji zawartych w dokumentach tożsamości osób fizycznych, które uznaje się za czynności niezbędne do wykonania uzasadnionych zadań administratora danych osobowych, nienaruszające praw i wolności osób fizycznych, której dane dotyczą, a także czynności konieczne z punktu widzenia potrzeb związanych z zawarciem i wykonywaniem umów w praktyce bankowej

Tajemnica bankowa (I)

- Zakres podmiotowy
 - bank
 - organy banku – zarząd, rada nadzorcza,
 - osoby zatrudnione w banku
 - szerokie rozumienie: umowy o pracę, kontrakty menedżerskie, umowy zlecenia, umowy o dzieło
 - osoby, za których pośrednictwem bank wykonuje czynności bankowe

Tajemnica bankowa (II)

- Zakres przedmiotowy
 - wszystkie informacje dotyczące czynności bankowej, uzyskane:
 - w czasie negocjacji,
 - w trakcie zawierania umowy
 - w trakcie realizacji umowy
- na podstawie której bank tę czynność wykonuje

Wyłączenia (I)

- Obowiązek, zachowania tajemnicy bankowej nie dotyczy przypadków, w których:
 - 1) bez ujawnienia informacji objętej tajemnicą bankową - ze względu na istotę i charakter czynności bankowej lub obowiązujące przepisy - nie jest możliwe należyte wykonanie umowy, na podstawie której jest wykonywana ta czynność bankowa, lub należyte wykonanie czynności pozostających w związku z zawarciem i wykonaniem tej umowy,
 - 2) następuje ujawnienie informacji objętych tajemnicą bankową przedsiębiorcom lub przedsiębiorcom zagranicznym:
 - którym bank, zgodnie z art. 6a ust. 1 i art. 6b-6d, powierzył wykonywanie, stale lub okresowo, czynności związanych z działalnością bankową,
 - którym powierzono wykonywanie czynności zgodnie z art. 6a ust. 7,
 - którym powierzono wykonywanie czynności zgodnie z art. 149 ustawy z dnia 10 czerwca 2016 r. o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym, systemie gwarantowania depozytów oraz przymusowej restrukturyzacji
- w zakresie niezbędnym do należytego wykonywania tych czynności,

Wyłączenia (II)

- 3) następuje udzielenie informacji objętych tajemnicą bankową adwokatom lub radcom prawnym w związku ze świadczeniem przez nich pomocy prawnej na rzecz banku,
- 4) udzielenie informacji objętych tajemnicą bankową jest niezbędne do zawarcia i wykonywania umów sprzedaży wierzytelności zaklasyfikowanych zgodnie z odrębnymi przepisami do kategorii straconych,
- 5) udzielenie informacji objętych tajemnicą bankową jest niezbędne do zawarcia i wykonania umów, o których mowa w art. 92a ust. 1, oraz związanych z nimi umów:
 - o nadanie oceny inwestycyjnej (rating) sekurytyzowanym wierzytelnościom,
 - ubezpieczenia od ryzyka niewypłacalności dłużników sekurytyzowanych wierzytelności,
- 6) udzielenie informacji objętych tajemnicą bankową jest niezbędne do zawarcia i wykonania umów, o których mowa w art. 92a ust. 3 i art. 92d, oraz związanych z nimi umów o:
 - a) nadanie oceny inwestycyjnej (rating) sekurytyzowanym wierzytelnościom,
 - b) obsługę sekurytyzowanych wierzytelności,
 - c) organizację i przeprowadzenie emisji papierów wartościowych,
 - d) ubezpieczenie od ryzyka niewypłacalności dłużników sekurytyzowanych wierzytelności,

Wyłączenia (III)

7) udzielenie informacji innym bankom, instytucjom kredytowym lub instytucjom finansowym należącym do tego samego holdingu finansowego jest niezbędne do należytego wykonywania, określonych w przepisach prawa, obowiązków w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu,

7a) udzielenie informacji podmiotowi wiodącemu w konglomeracie finansowym lub podmiotom regulowanym w rozumieniu art. 3 pkt 4 ustawy o nadzorze uzupełniającym, wchodzącym w skład konglomeratu finansowego, jest niezbędne do należytego wykonywania określonych w przepisach prawa obowiązków w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu;

8) ujawnienie informacji objętych tajemnicą bankową jest niezbędne do wykonywania umów odwróconego kredytu hipotecznego, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 23 października 2014 r. o odwróconym kredycie hipotecznym (Dz. U. z 2016 r. poz. 786);

9) udzielenie informacji objętej tajemnicą bankową przez zrzeszony bank spółdzielczy bankowi zrzeszającemu jest niezbędne do wykonywania czynności kontroli wewnętrznej oraz czynności określonych w art. 19 ust. 1 ustawy o funkcjonowaniu banków spółdzielczych, ich zrzeszaniu się i bankach zrzeszających;

Wyłączenia (IV)

10) udzielenie informacji objętej tajemnicą bankową przez bank będący uczestnikiem systemu ochrony, o którym mowa w art. 22b ust. 1 ustawy o funkcjonowaniu banków spółdzielczych, ich zrzeszaniu się i bankach zrzeszających, właściwemu organowi systemu ochrony lub innemu uczestnikowi tego systemu jest niezbędne do:

- a) kontroli ryzyka utraty płynności oraz ryzyka niewypłacalności uczestnika systemu ochrony i jest dokonywane na podstawie i w granicach określonych w ustawie o funkcjonowaniu banków spółdzielczych, ich zrzeszaniu się i bankach zrzeszających oraz w umowie systemu ochrony,
- b) wykonywania czynności kontroli wewnętrznej,
- c) podjęcia przez właściwy organ systemu ochrony lub wskazanego przez niego uczestnika systemu ochrony działań niezbędnych do zapewnienia uczestnikowi objętemu obowiązkiem tajemnicy bankowej ochrony przed niewypłacalnością lub utratą płynności na zasadach określonych w ustawie o funkcjonowaniu banków spółdzielczych, ich zrzeszaniu się i bankach zrzeszających oraz w umowie systemu ochrony;

Wyłączenia (V)

11) udzielenie informacji objętych tajemnicą bankową jest niezbędne do przeprowadzenia przymusowej restrukturyzacji, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 10 czerwca 2016 r. o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym, systemie gwarantowania depozytów oraz przymusowej restrukturyzacji;

12) ujawnienie informacji objętych tajemnicą bankową następuje na rzecz Bankowego Funduszu Gwarancyjnego, ministra właściwego do spraw finansów publicznych, jednostki zarządzającej systemem ochrony, o której mowa w art. 22d ust. 1pkt 2 ustawy o funkcjonowaniu banków spółdzielczych, ich zrzeszaniu się i bankach zrzeszających, lub banku zrzeszającego i jest niezbędne do zawarcia lub wykonywania umów o ustanowienie zabezpieczenia finansowego na wierzytelnościach kredytowych, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 2 kwietnia 2004 r. o niektórych zabezpieczeniach finansowych (Dz. U. z 2016 r. poz. 891).

Zasady ogólne (I)

- banku nie obowiązuje zachowanie tajemnicy bankowej wobec osoby, której dotyczą informacje objęte tajemnicą
- osobom trzecim informacje te mogą być ujawnione, z zastrzeżeniem art. 105, 106a i 106b, wyłącznie gdy osoba, której informacje te dotyczą, na piśmie upoważni bank do przekazania określonych informacji wskazanej przez siebie osobie lub jednostce organizacyjnej
- szeroki dostęp do informacji wrażliwych

Zasady ogólne (II)

- **Przetwarzanie przez banki**, inne instytucje ustawowo upoważnione do udzielania kredytów, instytucje pożyczkowe oraz podmioty, o których mowa w art. 59d ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim, a także instytucje utworzone na podstawie art. 105 ust. 4, **informacji stanowiących tajemnicę bankową** i informacji udostępnionych przez instytucje pożyczkowe oraz podmioty, o których mowa w art. 59d ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim, w zakresie dotyczącym osób fizycznych **może być wykonywane**, z zastrzeżeniem art. 104, art. 105 i art. 106-106d, **w celu oceny zdolności kredytowej i analizy ryzyka kredytowego**.
- Banki oraz instytucje, o których mowa w art. 105 ust. 4, **mogą przetwarzać** stanowiące tajemnicę bankową informacje dotyczące osoby fizycznej **po wygaśnięciu zobowiązania** wynikającego z umowy zawartej z bankiem lub inną instytucją ustawowo upoważnioną do udzielania kredytów **bez zgody** osoby, której informacje dotyczą, **do celów stosowania metod wewnętrznych oraz innych metod i modeli**, o których mowa w części trzeciej rozporządzenia nr 575/2013.

Zakres czasowy

- obowiązek powstaje w momencie wszczęcia negocjacji – pierwsze powierzenie informacji
 - do zawarcia umowy dojść nie musi
- ochrona jest bezterminowa
 - nie oznacza to bezterminowego przechowywania danych

Tajemnica bankowa a ochrona danych osobowych

- przepis art. 5 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku o ochronie danych osobowych – reguła ochrony dalej idącej
- RODO – wejście w życie 25 maja 2018 r.

Obowiązki informacyjne określone w art. 111

- Bank obowiązany jest ogłaszać w miejscu wykonywania czynności, w sposób ogólnie dostępny:
 - stosowane stawki oprocentowania środków na rachunkach bankowych, kredytów i pożyczek;
 - stosowane stawki prowizji i wysokość pobieranych opłat;
 - terminy kapitalizacji odsetek;
 - stosowane kursy walutowe;
 - bilans ze sprawozdaniem z badania za ostatni okres podlegający badaniu;
 - skład zarządu i rady nadzorczej banku;
 - nazwiska osób upoważnionych do zaciągania zobowiązań w imieniu banku albo jednostki organizacyjnej banku;

Obowiązki informacyjne określone w art. 111a

- Bank podaje w sprawozdaniu z działalności jednostki, o którym mowa w ustawie z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości, dodatkowo:
 - informacje o jego działalności w podziale na poszczególne państwa członkowskie i państwa trzecie, w których posiada podmioty zależne, na zasadzie skonsolidowanej w rozumieniu art. 4 ust. 1 pkt 48 rozporządzenia nr 575/2013 za dany rok obrotowy;
 - informację o stopie zwrotu z aktywów obliczonej jako iloraz zysku netto i sumy bilansowej;
 - informację o zawarciu umowy, o której mowa w art. 141t ust. 1, stronach umowy, jej przedmiocie oraz kosztach, o ile działa w jednym z holdingów, o których mowa w art. 141f ust. 1, albo o braku takiej umowy.

Obowiązki informacyjne określone w art. 111b

- Bank obowiązany jest ogłaszać w sposób ogólnie dostępny informacje o przedsiębiorcach lub przedsiębiorcach zagranicznych, o których mowa w art. 6a ust. 1 i 7,
 - o ile przy wykonywaniu na rzecz jednostki organizacyjnej banku albo innego przedsiębiorcy lub przedsiębiorcy zagranicznego czynności, o których mowa w tych przepisach, uzyskują dostęp do informacji chronionych tajemnicą bankową.
 - informacje takie bank obowiązany jest również udostępnić nieodpłatnie, na żądanie zainteresowanej osoby, w miejscu wykonywania czynności, o którym mowa w art. 111 ust. 1

Obowiązki informacyjne określone w art. 111c

- W przypadku rozwiązania albo wygaśnięcia umowy rachunku bankowego z przyczyn, o których mowa w art. 59a ust. 1-3, bank jest obowiązany pisemnie poinformować gminę ostatniego miejsca zamieszkania posiadacza rachunku bankowego o:
 - dacie powzięcia przez bank informacji o śmierci posiadacza rachunku bankowego,
 - dacie wydania przez posiadacza rachunku bankowego ostatniej dyspozycji dotyczącej tego rachunku, a w przypadku gdy umowa przewidywała prowadzenie więcej niż jednego rachunku - tych rachunków,
 - wysokości środków pieniężnych zgromadzonych na rachunku, a w przypadku gdy umowa przewidywała prowadzenie więcej niż jednego rachunku - na rachunkach,
 - kwotach i tytułach wypłat dokonanych z rachunku, a w przypadku gdy umowa przewidywała prowadzenie więcej niż jednego rachunku - z rachunków,
 - możliwości nabycia przez nią prawa do środków pieniężnych, o których mowa w pkt 3, zgodnie z art. 935 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. - Kodeks cywilny
- wskazując źródło i podstawę ustaleń.

Obowiązki informacyjne o charakterze prywatnoprawnym

- obowiązek polegający na wydaniu wzorca umownego
- podstawa prawna:
 - art. 384 i 3841 kodeksu cywilnego
 - art.109 ustawy – Prawo bankowe